

„SEJ, A MI LOBOGÓNKAT...”

9/1a KÉPEK VARGA JÁNOS ÉLETÉBŐL HÁTTÉRANYAGOK A SZEREPJÁTÉKHOZ

Részletek Varga János naplójából

május 15.

A napokban egyeztettünk a Győrffy István Kollégium vezetőségével. Arra kértük őket, segítsenek minket a náluk már bevált próbakollégiumi forma meghonosításában. Bizonyosak vagyunk benne, hogy jobban meg tudjuk ítélni a hozzánk jelentkező fiatalok emberi és mozgalmi alkalmasságát, ha néhány napot együtt töltünk velük éles körülmények között. Nekiünk, népi kollégistáknak nagyon nagy a felelősségünk abban, hogy a legalkalmasabb személyeket válasszuk ki és vértesszük fel fiatal népi demokráciánk építésére.

július 31.

Holnap kezdődik az első próbatábor. Rengeteg a jelentkező. A múlt heti vezetőségi ülésen sokat beszélgettünk az előttiünk álló feladatokról. Rettentő nagy a felelősség. Vajon miként állják meg a helyüket a jelentkezők a számukra ismeretlen feltételek között? Képesek lesznek-e agitálni, vitázni, meggyőzni, segíteni, dolgozni. És vajon mi képesek leszünk-e segíteni nekik? Tegnap még egyszer átgondoltam minden részletet. Úgy gondolom, tökéletesen megszerveztük a tábort. Nagyon várom a következő két hetet, de azért ott van bennem a félsz. (Azt hiszem, most megbuknék a zabszempróban.)

október 23.

Véget ért a Tinódi-hét. A tegnap esti vitaest volt a programok csúcsa. Sikerült meghívni több országos politikai vezetőt, akikkel a népi kollégiumok feladatairól beszélgettünk. Nagyon jó volt a Győrffy Kollégium igazgatójának hozzászólása. A GYIK (Győrffy István Kollégium) munkájáról szólván három területen jelölte meg a teendőket. Az első a munkás-paraszt szövetség kialakításában való részvétel, a második a parasztság körében végzett felvilágosító munka, a harmadik pedig az ifjúság, azon belül is a fiatal értelmiség forradalmi nevelése. Ez a mi munkánk is! Már holnap megfogalmazok egy cselekvési tervet. Csak ne lennék így megfázva. Sajnos nagyon korán jött a hideg, és nálunk se fűtés, se meleg ruha. Na, de oda se neki! Kíváncsi vagyok, vajon édesapámék segítenek-e, amikor megyünk haza agitálni?

9/1b KÉPEK VARGA JÁNOS ÉLETÉBŐL

HÁTTÉRANYAGOK A SZEREPJÁTÉKHOZ

Varga János kollégiumi felvételhez írt önéletrajza (részletek)

1946...

1925 ... én születtem ...-ben. Szüleimnek harmadik gyermeke vagyok. Édesapám két-három holdnyi földjén dolgozott, és mivel ebből megélhetésünket biztosítani nem tudta, tanult mesterségével, a vargá-mesterséggel is foglalkozott. Nagyon jól ez sem ment, ezért nagy szegénységben éltünk.

Elemi iskolába a szomszéd faluba jártam bátyáimmal. Már gyerekkoromtól érdekelték a mesés történetek, ezért alig vártam, hogy megtanuljak olvasni, minden szabad percemben ilyeneket olvastam. A tanító úr felesége és a kántorné adtak könyveket. A legjobban a János vitézt szerettem Petőfitől. Talán a sok olvasásnak, talán a jó eszemnek köszönhettem, hogy négy éven át első tanuló voltam az iskolában.

Az iskola mellett, mint minden parasztygyerek, én is sokat segítettem a gazdaságban. A hat elemi elvégzése után tanítóm kérésére apám beleegyezett, hogy továbbtanuljak. 1941-ben Kaposvárott sikeres különbözeti vizsgát tettem az I., II. polgári anyagából. A vizsgákra nagyrészt a magam erejére támaszkodva készültem fel. Már ekkor hozzá kellett szoknom az önállósághoz és a „magántanuláshoz”, aminek később többször is nagy hasznát vettem.

A polgári után tanárain azt javasolták, hogy gimnáziumban tanuljak tovább, de egy év után abba kellett hagynom, mert szüleim nem bírták előteremteni az iskoláztatásomhoz szükséges összeget. Közben kitört a II. világháború...

...

1945 január 10-én összeszedtek bennünket, leventéket 17-21 évig, fegyverek közt vagonokba kísérték és zártak, és Körmendre vitték bennünket. Innen Németországba kerülünk. Sokat szenvedtünk, éhezünk, fáztunk. Rengeteget dolgoztunk. Áprilisban megszöktünk páran, át a fronton az amerikaiakhoz. Egy nemzetközi deportáltak lágerébe kerültem, ahonnan augusztus 2-án a jugoszlávok hoztak magukkal Zágrádba, majd onnan augusztus 8-án hazaérkeztem.

Ősszel újrakezdtém a tanulást. Ebben nagy segítségemre volt Tóth Lajos tanár úr, aki eddig nem ismert könyveket adott a kezembe. Megismertem a népi írók műveit, a parasztság történetét és előrehaladásának útját.

Elhatároztam, hogy tanár leszek. Nem lehet addig boldog Magyarországot építeni, amíg minden iskolában nem a nép eszével gondolkozó tanárok nevelik helyes úton, a demokrácia útján a magyar ifjúságot. Remélem és hiszem, hogy a magyar népnek és a demokráciának szüksége van rám azon a helyen, ahol a legtöbbet tudok használni neki. És használni is fogok, amennyit csak bírok. Ez az életcélom...

9/1c KÉPEK VARGA JÁNOS ÉLETÉBŐL

HÁTTÉRANYAGOK A SZEREPJÁTÉKHOZ

Varga János népi kollégista származása

Feljegyzés, 1947...

Dunántúli kisparaszti család gyermeke. A háború előtt és alatt a család a falu szegénysorán lakott. Apja a földművelés mellett alkalmi munkákból tartja fenn magát. A két legidősebb fiú meghalt a Don melletti harcokban, ifj. Varga János levontként Németországba került, ahonnan megszökött. Id. Varga János a járási levonteparancsnok állományába tartozott, ahol rendfenntartó szolgálatot teljesített.

1945 tavaszán tagja lett a községi földigénylő bizottságnak. A földosztáskor 12 hold földet kapott. A földet szorgalmas munkával jól termővé tette, új portát épített. Vagyongyarapodásával kapcsolatosan különböző, ellenőrizhetetlen pletykák keringenek, miszerint a felszabadulást követő zavaros hónapokban gyanús körülmények között szerzett szekeret és lovat.

Párthovatartozása bizonytalan. A Magyar Kommunista Párt helyi szervezetének tagnévsorában szerepel, de tagdíjat nem fizetett. Ugyanakkor több alkalommal jelen volt és felszólalt a Nemzeti Paraszt Párt helyi taggyűlésein is. 1946-ban többek állítása szerint a helyi kisgazdapárti vezetőkkel igyekezett jó kapcsolatokat kialakítani.

Az idei évben benevezett az országos termelési versenyre, de eredménytelenül. Többek állítása szerint a paraszti magántulajdon meggyőződéses híve. Világnézeti állásfoglalása kiforratlan, magatartásában reakciós, kispolgári reflexek figyelhetők meg.

9/1d KÉPEK VARGA JÁNOS ÉLETÉBŐL

HÁTTÉRANYAGOK A SZEREPJÁTÉKHOZ

Címek és képaláírások Varga János fényképalbumából 1945–1947

Jugoszláv partizánok
Újra itthon
Édesanyám
Apám a földigénylő bizottságban
Épül az ország
Ennyien maradtunk (a régi osztály)
Tóth tanár úr
A gimnázium épülete
Takarítunk
Festünk
Becsengetés
Osztálykirándulás

Rendhagyó irodalomóra
Tóth tanár úr mesél
Budapesti kirándulás
Budapesti életképek
Tóth tanár úr magyaráz
Falusi életkép
Húgaim
Édesanyám libát töm
A Tinódi Kollégium
Agitálunk
Kultúrest a kollégiumban
Vitaest a kollégiumban
Kollégiumi életképek

9/2 KÉPEK VARGA JÁNOS ÉLETÉBŐL

CSOPORTOS FELADATLAP

Készítsetek jegyzeteket a megismert háttéranyagok segítségével Varga Jánosról, az alábbi szempontok szerint!

KÉRDÉSEK	JEGYZETEK
Milyen ember Varga János? Melyek a legfontosabb tulajdonságai?	
Milyen élmények formálták a személyiségét?	
Kikkel áll kapcsolatban?	
Mi mindennel foglalkozik?	
Milyen szándékok irányítják a tetteit?	

9/3 A VÁRVA VÁRT ELISMERÉS HELYZETKÁRTYÁK

Gratulációk a köszöntő beszéd után

Állófogadás a kollégiumban

A választás napján rendezett
kollégiumi kultúrest

Ünneplés a szülőfaluban,
a család és a rokonság körében

Előadás a falusi iskolában

Az első értekezlet a választás után

9/4 A LELEPLEZÉS

SZEREPKÁRTYÁK

KOLLÉGIUMI DIÁK, aki elhiszi a vádakat	KOLLÉGIUMI DIÁK, aki nem hiszi el a vádakat
KOLLÉGIUMI DIÁK, aki elhiszi a vádakat	KOLLÉGIUMI DIÁK, aki nem hiszi el a vádakat
KOLLÉGIUMI DIÁK, aki elhiszi a vádakat	KOLLÉGIUMI DIÁK, aki nem hiszi el a vádakat
TANÁR, aki elhiszi a vádakat	TANÁR, aki nem hiszi el a vádakat
TANÁR, aki elhiszi a vádakat	TANÁR, aki nem hiszi el a vádakat
TANÁR, aki elhiszi a vádakat	TANÁR, aki nem hiszi el a vádakat
FIATAL TANÍTVÁNY, aki elhiszi a vádakat	FIATAL TANÍTVÁNY, aki nem hiszi el a vádakat
FIATAL TANÍTVÁNY, aki elhiszi a vádakat	FIATAL TANÍTVÁNY, aki nem hiszi el a vádakat
FIATAL TANÍTVÁNY, aki elhiszi a vádakat	FIATAL TANÍTVÁNY, aki nem hiszi el a vádakat

9/5 A „LELEPLEZŐDÉS” UTÁN HELYZETKÁRTYÁK

Varga János
családja körében

Varga János és magas rangú politikus
támogatójának találkozása

Varga János találkozása a kollégium
diákküldöttségével

Varga János találkozása más
kollégiumok vezetőivel